

OCTIDUANÆ ⁴³
DEVOTIONIS PENSUM,
HONORIBUS
SANCTI
FRANCISCI
REGIS
SOCIETATIS JESU PROFESSI
DICATUM,

A
Cæsarea Patrum Societatis JESU
Residentia Schemniczii,

ANNO SALUTIS 1738.

TYRNAVIÆ, Typis Academicis, per Leopoldum
Josephum Berger, 1738.

S Y N O P S I S.

Montanorum Vivariæ, & Velauniæ Apostolo, S. FRANCISCO Regis decretos à Montanis honores proponimus, æquum rati: ut, qui tam aspera juga Apostolicis rigaverat sudoribus, eidem à remotis etiam Montanorum Incolis, quâ liceret methodò, laborum fructus, honores penderentur. Septem proinde Civitates montanas cum Urbe collibus totidem inclyta in argumentum placuit assumere, dum hæc FRANCISCO in Sanctorum Syllabum relato Aras decrevit; illæ verò Montanorum Patronum octiduana pietate colendum suscepere: Pars prior argumenti, Aræ principi: posterior, Ecclesiæ Propylæo deservit. Parietes cum columnis, Vita Sancti, sub symbolis proposita, vestit: cui quædam subnectuntur Emblemata cultiori penicillo, Prodigia S. FRANCISCI referente laborata. Series verò hæc est:

PRO-

KNY-18-
00617

PROPYLÆUM TEMPLI.

Uabus hæc facies contignationibus constat: quarum una cum suis arcibus ultra portam Templi protenditur; altiùs alterâ cum proportione assurgente.

In contignatione inferiori intrâ primum ordinem columnarum, una de Civitatibus Montanis suæ basi insistit, dextrâ insigne sibi proprium, sinistrâ palmam tenet. In basi legitur: *Montanorum Apostolo*.

Intrâ secundum columnarum ordinem itidem una de Montanis, iisdem ferè, quibus prior, instructa insignibus. Cui subscribitur: *Pacis Angelo*.

In extrema parte, ubi latera Propylæi in montes desinunt, Metallicus Mineram sinistrâ, dextrâ Scutum gerit: cujus pars inferior septem colles, Turciam item fulminibus profligatam refert, cum inscriptione: *Suscipiant montes pacem populo*. Psalm. 71. v. 3.

Ex parte sinistra ejusdem contignationis intrâ primam columnarum seriem, rursus una de Montanis Civitatibus locum occupat; similia sunt huic cum prioribus insignia. Inscriptio: *Montanorum Protectori*.

Alterâ columnarum series, quartam habet de Montanis, simili prioribus methodo effigiatam; ejus inscriptio est: *Impetratori gratiarum*.

Pars extrema rursus Metallicum ad radicem montis consistentem, suoque Scutô armatum ostendit: in cujus parte inferiori septem colles rore fecundo ad solis ortum irrigati assurgunt, cum inscriptione: *Rigans montes de superioribus*. Psalm. 103. v. 13.

Latus utrumque montium claudit Pyramis, olivâ, laurôque (quibus Aquila expansis alis infidet) coronata.

Medium intra superiorem contignationem S. FRANCISCO designatum est, qui veste talari, palliôque amictus, flexis intrâ nubes, à cœlestibus geniis sustentatas, genibus, vultu in cœlum defixo exhibetur, addita subtus inscriptione à duobus Famæ geniis fulta:

SANCTO
FRANCISCO REGIS,
MONTANORUM
VIVARIÆ, ET VELAUNIÆ
APOSTOLO,
PACIS ANGELO,
PIETATIS CATHOLICÆ MAGISTRO,
AVrea Montana panæoniæ
ConCORDI
EXstrVXerVnt pietate.

Latus Sancti dextrum Kremniczium occupat, manu una Sericum aureum, alterâ Scutum gerit; basi ejus inscriptum legitur: *Aurea te nobis sacra favente fluent.*

Alterum locum ejusdem partis Communitatis Catholicæ Genius sibi vendicat, pectore solem, radiis è S. FRANCISCI effigie incidentibus animatum referens, dextrâ Scutum cum cruce tenet. Scutum librum apertum exhibet, cui titulus: *Verbum DEI.*

DEL. Sinistrâ S. FRANCISCUM indigitat; ejus basi inscriptum legitur: *Inde novos concipimus ignes.*

Primum locum partis sinistræ Neosolium occupat, Scutum, Sertumque coloris cuprei exhibet cum inscriptione: *Da, vireat toto cuprea gleba sinu.*

Secundus locus Communitatis Acatholicæ Genio relictus est, qui distortis capillis, ore fumante, vultu à Sancto averso, sinistrâ Scutum (liber huic Euangeliorum discerptus est) exhibet, dextrâ vultum adversus radios, è S. FRANCISCI effigie incidentes ruetur. Basi ejus inscriptum legitur: *Cogitur hos in vita pati.*

Ubi secundæ hujus contignationis columnæ in arcus desinunt, supremum locum terminat Schemnicium, sinistrâ Scutum, dextrâ Sertum aurô, argentôque contextum exhibet; in ejus basi legitur: *Argentô per te montes ditentur & aurô.*

ORNATUS TEMPLI INTERIOR.

AD Aram S. Josephi prima S. FRANCISCI, usque ad ingressum Religionis ætas sex symbolis expressa proponitur.

Tabula 1. S. FRANCISCI, etiamnum tenelli, singularis in DEum, Cœlitésque pietas.

Symbol. Pullus Aquilæ, nidô relictô, super nubes evolat, avium cæteris per dumeta hærentibus.

Lemma. *Primum iter ad Superos.*

Primum iter ad Superos, primo super æthera nisu Provolat, ignavi nescia tesqua Soli.

Tabula 2. S. FRANCISCUS struâs sibi sæpius ab infesto dæmone insidias, assiduô virtutum, & orationis studiô feliciter eludit.

Symbol. Auceps levanti se se Solem versus Aquilæ incassum rectia tendit.

Lemma. Trahitur sublimibus Ales.

Nata Jovi volucris, trahitur sublimibus Ales,
Incaſſum tendis retia, conde dolos.

Tabula 3. S. FRANCISCUS à teneris diverſis animum virtutibus excolit.

Symbol. Apiculæ primo jam vere mel de floribus indefeſſo ſtudio legentes.

Lemma. Mellis amor ſtimulat.

Mellis amor ſtimulat, dulcorant mella laborem,
Tædia virtutis, dulcia reddit amor.

Tabula 4. S. FRANCISCUS, ut intemeratam conſervaret animi puritatem, aſperò tenellum corpusculum cilicio obarmat.

Symbol. Lilium candidum è medio roſeti prominet, læſa inde Venere fugiente.

Lemma. Veſtigia terrent.

Cernit, ut elicitæ veſtigia nota cruoris
Tangere, caſta cavet lilia, læſa cypris.

Tabula 5. S. FRANCISCUS contubernales, ut ut cæterâ diſcolos, vel ſolâ præſentiâ à ſcurrilibus verbis coërcet.

Symbol. Diverſæ volucres, arboribus, piſcinæ impendentibus, inſidentes, ad conſpectum cygni conticeſcunt partim, partim diffugiunt.

Lemma. Solo candore coërcet.

Incultos Cygnæa choros præſentia terret,
Deſinat ut vanis, turba profana, jocis.

Tabula 6. S. FRANCISCUS non modicos contubernalibus pietatis inſtillat igniculos.

Sym-

Symbol. Genius amoris divini, per reflexos ope speculi solis
radios, corda sibi vicina inflamat.

Lemma. *Cælestes promovet ignes.*

Excipit, inque alios cœlestes promovet ignes,
Et casto Divûm reddit amore pares.

Ad Aram S. Joannis Nepomuceni, transacta ab ingressu Religionis usque ad Apostolicam privatos inter parietes vita S. FRANCISCI, sex itidem symbolis exhibetur.

Tabula 1. S. FRANCISCUS spretis mundi illecebris Societatem JESU ingredi statuit.

Symbol. Navicula mari tranquillò, Syrenibus nequidquam allicientibus, ad portum properat.

Lemma. *Solo littore tuta ratis.*

Nulla fides ponto est : demulcet, & enecat unà
Syren : tranquillo est littore tuta ratis.

Tabula 2. S. FRANCISCUS ad Societatem JESU admittitur.

Symbol. Pomona Geniis hortensibus comitata, arborem humò sylvestri evulsam, horto suo inserit.

Lemma. *Solo fœcundior isto.*

Arbor erit Pomona, solo fœcundior isto,
Pomâque, quàm speres, uberiora dabit.

Tabula 3. S. FRANCISCI promptum omnibus, abjectæ etiam conditionis, hominibus, obsequendi studium.

Symbol. Ad littus maris diversa conchylia, partim Gemmis, infestis partim repleta eadem sibi promptitudine solem habent obsequentem.

Lemma.

Lemma. *Omnibus unus.*

Seû sterilis fuerit, gemmis feû concha coruscet,
Obsequium præstat Phoebus utrique suum.

Tabula 4. *S. FRANCISCI obedientiæ promptitudo.*

Symbol. Manus è nube protensa equum campô patulô consistentem fræni adminiculô dirigit.

Lemma. *Promptus abit, quò fræna trahunt.*

Promptus abit, quò fræna trahunt, nec nutibus obstat,

Arbitriô nunquam ducitur ille suô.

Tabula 5. *S. FRANCISCUS meditando in DEUM abripitur.*

Symbol. Cor ardens, ruptis, quibus globo terraqueo alligatum fuerat, vinculis, in cœlum provolat.

Lemma. *Ad centrum properat.*

Nec pondus flammæ, nec vincla morantur amorem,

Ad centrum properat, qua data porta, suum.

Tabula 6. *S. FRANCISCUS votis se se Societati adstringit.*

Symbol. Ulysses, quò securior Syrenum effugeret blanditias, malo se se navis triplici catena alligat.

Lemma. *Me vincula salvant.*

Funestant alios; at me mea vincula salvant,
Vincula libertæ nil nocitura meæ.

In medio Templi, à choro Musicorum, Sanctuarium versùs, Vita S. FRANCISCI, in laboribus Apostolicis transacta, 14. symbolis proponitur.

Tabula 1. *S. FRANCISCUS Apostolicis se se laboribus addicit.*

Symbol. Prometheus orbem animaturus ignem à sole mutuatur.

Lemma.

Lemma. *His subigam totum ignibus orbem.*

Mutuor hinc astu felice, Prometheus ignes,
Quos toto posthac, quà licet, orbe feram.

Tabula 2. S. FRANCISCUS spretis viarum incommodis animarum lucra sectatur.

Symbol. Venator per avia, devia prædam insequens.

Lemma. *Devia nîl tardant.*

Devia nîl tardant, juga nîl, nîl saxa morantur,
Dum reddit faciles præda cupita vias.

Tabula 3. S. FRANCISCUS adeò dextrè rudem populum in rebus fidei instituit, ut plebs, cæterùm muta, obstrepentes sibi adversarios, iterum, iterùmque sinè negotio refelleret.

Symbol. Statua Memnonis ad solis ortum diserta.

Lemma. *Astrum hoc facit, esse disertam.*

Memnonis, ut surgit Titan, oracula fundit
Effigies, nullis verba datura modis.

Tabula 4. S. FRANCISCUS longò inter se dissidentes odiò conciliat.

Symbol. Orpheo cytharam animante, Tigres mutuis in se cædibus sævientes mitescunt.

Lemma. *Hoc Marte domantur.*

Quas furia stimulant alterna in funere Tigres,
Placant Orphææ carmina blanda lyræ.

Tabula 5. S. FRANCISCUS Hæreticum, ampliùs cæteris obstinatum, solò alloquiò ab errore vindicat.

Symbol. Hercules Theseum, à Plutone in vincula conjectum, liberat.

Lemma. *Devinctum vindicat orco.*

Alcides stygiis Ægiden vindicat umbris;
Et viduat levibus, carceris antra, modis.

Tabula 6. S. FRANCISCUS à Lenonibus laceſſitus, nihil à re-
ducendis ad frugem ſcortis deſiſtit.

Symbol. Luna, canum latratibus impetita, curſum proſequitur.

Lemma. *Nîl coeptum remorantur iter.*

Nîl coeptum remorantur iter: plûs Cynthia
bigas
Concitat; imbelles temnere ſueta minas.

Tabula 7. S. FRANCISCUS tibiæ, ex infelice caſu contraſtæ,
ſanitatem ope divina recipit.

Symbol. Telephus ab Achille haſtâ in femore vulneratus, ab
eodem denuo ejusdem haſtæ ope ſanatur.

Lemma. *Sanat, qua læſerat arte.*

Unde tulit vulnus, certam petit inde medelam
Telephus, haud alia reſtituendus ope.

Tabula 8. S. FRANCISCUS arcam, qua frumentum uſibus pau-
perum ſervabatur, iteratis vicibus exoneratam, re-
pletam divinitus reperit.

Symbol. Conchæ ad littus maris, gemmis exoneratæ, novas
ruſum rore incidente concipiunt.

Lemma. *Novo ſuccedunt pignora partu.*

Non finit hos ſteriles Aurora ſeneſcere partus,
Plura licèt tollas pignora, plura dabit.

Tabula 9. S. FRANCISCUS peſte infectis inſervit.

Symbol. Vinicola peruſtas uredine vites purgat.

Lemma.

Lemma. Lasus praestat opem.

Excolit offensas lethali uredine vites,
Et removet tristi sparsa venena lue.

Tabula 10. S. FRANCISCUS cumulat^{is} fractus laboribus, frequentiori concidit deliquiō.

Symbol. Atlas globo terraqueo depolito quietus affidet.

Lemma. Tandem sub mole fatiscit.

Nil juvat: assidua tandem sub mole fatiscit,
Et frangit nimium, robur Atlantis, onus.

Tabula 11. S. FRANCISCUS plenus meritis, cœloque jam maturus ultimō morbo tentatur.

Symbol. Seges matura proprio pondere in terram depressa.

Lemma. Matura in messem languet.

Concita maturis dum flavent jugera spicis,
Languet fatali falce metenda Ceres.

Tabula 12. S. FRANCISCUS moriturus cœlum apertum intuetur, vehementiorique ejusdem desiderio inardescit.

Symbol. Viator conspectâ Patriâ velocior.

Lemma. Velocior instat.

Dura Viatori via sit: velocior instat,
Dum Patrii cernit moenia nota soli.

Tabula 13. S. FRANCISCUS, quo ampliùs lateret, nascentisque Salvatoris humilitatem moriens ipse sectaretur, in stabulum moriturus deferri postulat.

Symbol. Carbunculus in umbris lucidior.

Lemma. Clarior ex umbris.

Non potes obscura sub nocte Pyrope recondi,
Clarior ex umbris Proditor ipse tui es.

Tabula 14. S. FRANCISCO vix è vivis ereptò complura hominum millia, velut ex condicò confluunt, Patri optimo parentaturi.

Symbol. Occiduo soli stellæ orientes parentant.

Lemma. Ereptum plorant.

Dum condit roseos nigra caligine vultus,
Ingemit ereptum posthuma turba Patrem.

In Sanctuario proponuntur pauca duntaxat de pluribus, quibus S. FRANCISCUS post mortem claruit, miracula.

1. **E**Nergumenus quidam octenniò ab infesto hospite vexatus, prolata à S. FRANCISCO sacramentali absolutione, peccatis unà, ac diuturno Incola liberatur.
2. Pileum S. FRANCISCI (qui post ejus obitum mendicabulo pretiosà hæreditate obtigerat) primæ quædam nobilitatis Persona non modico ære redimit, ejusdémque gestati ope diuturno capitis dolore liberatur.
3. Antonia Stival Aniciensis oculorum usum (quem ante annos jam plures amiserat) malo omnem industriam eludente, applicatis S. FRANCISCI lipsanis recuperat.
4. Joanna de Perga membris omnibus adeò capta, ut bienniò motûs omnis impos lecto affixa hæreret, conceptò ad S. FRANCISCI Sepulchrum peregrinandi votò, integræ restituitur sanitati.
5. Joannes de Bellmont transacta novendiali in honorem S. FRANCISCI devotione, cancrena, vultum foedè depascente, liberatur.
6. Magdalena Arnaud, fixò S. FRANCISCI lipsanis osculò, immedicabili cæterùm hydrope solvitur.

7. Ma-

7. Mariana Forget Tolosæ ipso die, quo S. FRANCISCUS Beatorum numero adlectus est, membrorum, diuturna paralyfi afflictorum, usum obtinet.
8. Maria Theresia de Montplaisant Sanctimonialis conceptô, in honorem S. FRANCISCI novem Missæ Sacrificia offerendi, publicôque Anathemate appenso recuperatam valetudinem contestandi, votô, quatuor annorum febri, tumoribusque corporis liberatur.

ORNATUS ARÆ MAJORIS.

Structura hæc, quæ totam Aræ faciem contegit, septem Romanæ Urbis collibus innititur, suisque columnis, & arcubus binas, ut prior, efficit contignationes.

In medio contignationis inferioris S. FRANCISCUS medius inter choros Angelorum, commune afflictorum refugium proponitur.

Ex parte dextra intra primum ordinem columnarum, *Amor DEI* cum suis insignibus, sinistrâ cœlum indigitat, cum inscriptione: *Hac meta requiescit amor.*

Intra secundum ordinem *Justitia*, dextrâ gladium, sinistrâ bilancem tenet, in cujus parte una, varia pietatis instrumenta, in altera Coronæ, Laureolæ æquo, pondere librantur: cum inscriptione: *Sunt æqua labori præmia.*

Intra tertiam columnarum seriem *Prudentia*, dextrâ sceptrum, cui ramus Mori circumplectitur, sinistrâ speculum tenet, ad ejus pedes Grus vigilans cernitur. Inscriptio: *Omnes vigil unatuetur.*

Ex parte sinistra locum primum *Amor* proximi occupat, dextrâ cor ardens cœlum versùs levat, sinistrâ Pelicanum secùs pedes consistentem demonstrat; cum inscriptione: *Aliis se sacrat amor.*

Secundò locò *Fortitudo*, dextrâ hastam tenet, sinistrâ Leonem demulcet, cum inscriptione: *Nil me movet ira Leonum.*

Tertiò locò *Temperantia* dextrâ palmam, sinistrâ frænum gerit. Ejus inscriptio: *Effrænes sub lege coercet.*

Portæ laterales, quæ versùs posteriorem partem Aræ aditum præbent, suis itidem arcubus exornantur. Illi, quæ ad latus

tus Euangelii est, insitit *Pietas* velò caput operta, Lamias, serpentes &c. proterens, cum inscriptione : *Crescit Pietate triumphus.*

Ex parte Epistolæ Religio Hæresim cum vitiis proterit, dextrâque Crucis simulacrum gerit ; ejus inscriptio : *Signo hoc vitricæ fugantur.*

Supra Imaginem S. FRANCISCI, ubi columnæ arcuantur inter defluentia florum Serta, Scutum est, cui inscribitur : *Sanctificatio Regis est.* Amos 7. v. 13. Scutum hoc duo Famæ Geminii sustinent, geminum Scripturæ textum : *Sapientia edificavit sibi domum.* Prov. 9. v. 1. & *Fundamenta ejus in Montibus sanctis.* Psal. 86. v. 1. intonantes.

In parte superiori Altaris Societas Triumphans prostratis Hæresi cum Idolatria cursu Ezechielis devehitur ; cum inscriptione : *Positus est thronus Matri REGIS.* 3. Reg. cap. 2. v. 19.

Ex parte dextra Vita contemplativa basi suæ insitit, dextrâ Scutum Societatis, sinistrâ Divinæ Providentiæ oculum contemplans tenet ; addita inscriptione : *Ascensiones in corde suo disposuit.* Psal. 83. v. 6.

Partem alteram Vita activa occupat, aratro innixa, idem, quod prior, Scutum manu læva tenens ; ejus basi inscribitur : *In laboribus à juventute mea.* Psal. 87. v. 16.

Desinit hæc Aræ facies in cupulam, quam æternitatis symbolum terminat. Puella est veste talari, dextrâ serpentem in se reflexum, lævâ hastam, cum Scuto Phœnicem è busto redivivum referente, tenet. In ejus basi legitur : *Thronus REGIS in æternum firmabitur.* Prov. 29. v. 14.

Atque hæc
Omnia ad majorem DEI Gloriam.

